

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Uniuersa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 11. Respo[n]detur reliquis eius argume[n]tis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO XI.

Respondetur reliquis eiusdem Aucto-
ris argumentis.

III.
Primum
argum.

Sequitur aliud argumentum eiusdem Au-
thoris 4. parte, cap. 13. quo contem-
ditur concursus Dei proximus & imme-
diatus repugnare nostrae libertati. Pro-
bat primo, quia ut concursus Dei non re-
pugnet nostrae libertati, debet posse mo-
dificari & determinari a nostra voluntate
ad hunc vel ad illum actum singularem,
prout ipsa voluerit. At concursus imme-
diatus & identificatus cum actu nostro,
odij verb. grat. est adeo addictus & deter-
minatus ad hoc nutro odium, ut im-
possibile sit eum determinari a nostra vo-
luntate ut sit aliquis alius actus. Ergo
&c. Maiorem probat eum ex varijs locis
D. Thomae, tum etiam quia commu-
niter dicunt Theologi concursus Dei ge-
neralem determinari a causis secundis, &
esse ex se veluti indifferentem ut applice-
tur a voluntate ad hanc aut illam actionem
prout ipsa voluerit: alioquin non esset li-
bera, si ab indifferente determinaretur ad
vnum.

II 2.

Quomodo
concurfus
Dei non
efficiat li-
bertati, &
quomodo
determinet-
ur a causis
secundis,
vel eas de-
terminet?

Ad Maiorem respondeo, ut concu-
sus Dei non repugnet libertati, sufficere
quod Deus se accommodat naturae cau-
sae liberae. Et sicut se accommodat naturae
causarum necessariorum, concurrente cum
illis in ijs circumstantijs, & ad eam spe-
ciem actus, ad quam ipsa naturali neces-
sitate determinatur: puta cum igne,
ad calefaciendum & comburendum stupam
debitè appositam: cum sole, ad illumi-
nandum &c. Ita potentiam suam si ap-
plicet, & adiungat habitualiter causis li-
beris, ut non aliter concurrat cum illis,
quam quia ipsa volunt, & ad illam speciem
actus, ad quam se ipsa liberè determinant.
Quo sensu dicuntur causae secundae deter-
minare primam ad speciem actus. Et eo-
dem sensu loquitur D. Thom. cum ait q.
1. de potentia art. 4. ad 3. Influentiam
causae primae per causas proximas determi-
nari & specificari: id est, causam primam
praebere solum influxum, & talem quoad
speciem, quem & qualem causae secundae
vel naturali necessitate, vel liberè possi-
lant. Et cum ait 3. contra Gen. cap.
66. Agentia secunda esse quasi particula-
rificantia & determinantia actionem primi
agentis. Et quaest. 3. de malo, art. 2 in
corp. motum primi mouentis recipi in vno-
quoque secundum proprium modum &c.
Eodem denique sensu loquuntur Theologi,
quando dicunt concursus Dei gene-
ralem determinari a causis secundis, adeo-
que ab ipsa voluntate: & esse de se veluti
indifferentem ut applicetur & statatur a
voluntate ad hunc aut illum actum, pro-

D. Thom.

ut ipsa voluerit; id est, Deum concurre-
re cum causis secundis iuxta earum natu-
ralem aut liberam determinationem ad spe-
ciem actus. Ita ut ratio cur Deus concu-
rat cum igne ad calefaciendum, sit quia
ignis naturaliter calefactivus est, habet-
que caetera ad calefaciendum necessaria.
Et ratio cur concurrat cum voluntate crea-
ta ad actum amoris Dei verb. grat. sit
quia voluntas liberè seipsum ad amandum
determinat, & vult ad illum actum uti Dei
potentia habitualiter sibi coniuncta. Al-
ter verò sensus, quem his loquendo modis
tribuit Aduersarius, malus est & commu-
niter reiectus: quod scilicet causae secun-
dae possint ipsamet Dei actione, & concu-
rsum in actu secundo, uti ad actus diuer-
sa speciei: siue, quod ipsamet actio con-
currendi ad amorem Dei verb. grat. sit in-
differens, & possit inferuire ad alium ac-
tum, siue eiusdem, siue diuersae speciei.
Quod idem Author sui immemor dicitur
alibi p. 4. cap. 10. num. 16. in 10. non
doceri ab assertoribus scientiae verae.

Secundum
arg. ex S.
cristo & Pa-
trib.

Probat secundò, quia Scriptura, Summi Pontifices, Concilia & Patres Ec-
clesiae, si bene considerentur, efficaciter
probat possibile esse actualiter dissentire,
etiam in sensu composito cum concursu
primae causae, atque in ratione diuina: quem-
admodum expresse tractatur Ruis de scien-
tia Dei disp. 59. sect. 1. conclus. 1. num.
6. Atqui non est possibile dissentire, etiam
in sensu composito cum concursu iustifica-
tione primae causae. Ergo concursus pri-
mae causae cum secundis non est identifica-
tus. Si autem esset immediatus, esset i-
dentificatus cum actu nostro. Ergo debet
esse medius solum ac remotus.

Respondeo, omisso ijs, quae alibi di-
ximus contra Auctoris huius imaginationem
de concursu identificato: Scripturam,
Summos Pontifices, Concilia, &
Patres Ecclesiae, non loqui de concursu
proximo & immediato, sed de concursu
qui sit, qui concursus est ipsamet actus
productivi causa primae concurrentis cum
secunda: sed de gratia praeviente seu
de auxilio quo Deus praevient & movet
voluntatem atque excitat ut velit operari
actum, ad quem illa inclinatur. Quod au-
xilium remotè tantum & mediatè concu-
rit ad actum voluntatis consentientis vo-
cationi siue excitationi diuinae. Et hoc non
potuit ignorari ab Aduersario, si Dida-
mum Ruis, Suarezem, Lessium, & alios Autho-
res nostros attentè legisset. Mirumque est
ipsum paulò post equiuocationis arguere:
cum ipse potius peccet eo vitio, putans
quemcumque concursus in actu secundo
esse proximum & immediatum respectu
cuiuscunque effectus, idèoque Scripturam,
Concilia, Patres, & Theologos, non pos-
se loqui nisi de concursu immediato & pro-
ximo, quare scilicet loquuntur de mo-

tione & excitatione diuina, deque alio quolibet concursu in actu secundo.

174.
Soluntur
reliqua
eius argu-
menta.

Tertia & quarta probatio, quæ subiungit num. 4. & 5. nil aliud sunt, quam inutilis repetitio eorum quæ supra refutauimus sect. 5. & 6. Superest igitur quinta eius probatio, quam sic proponit num. 6. Si Deus uellet, ut reuera potest, necessitate uoluntatem creatam ad aliquem actum eliciendum, nullam ipsi uoluntati præmittendo qualitatem physicè prædeterminantem, non posset id efficacius facere, quam abripiendo uoluntatem ad coëfficiendam secum actionem, & decernendo illi unum aliquem concursum, nullumque alium offerendo. Atqui idem facit, si concurrat identificato & immediato concursu physico. Ergo ille concursus non potest stare cum libertate. Probat minorem: quia si Deus actum aliquem uitalem nobiscum indiuisum operari uellet: operaret ipsam applicare potentiam suam ad illum unicum actum seu concursum producendum, qui reuera unicus ab ipso Deo, & à nobis simul atque indiuisim produceretur. Alioqui si plures decerneret, & se ad plures eliciendos absoluta & efficaci uoluntate applicaret; plures de facto actus emanarent. Ergo per hunc identificatum concursum abripitur uoluntas nostra, & necessitate ad operandum unicum illum actum, & non potest ab illius exercitio abstinere, sicut & que oppositum præsumunt.

Respondeo negando minorem. Ad cuius probationem dico, Deum posse duobus modis applicare potentiam suam uoluntati creatæ, ad operandum indiuisim cum illa aliquem actum. Primò, decreto absoluto antecedenti & efficaci de concursu ad illum solum exhibendo, deque actu ponendo ut illius. Et hic modus repugnat libertati. Secundò, decreto tantum conditionato concurrenti ad actum illum, si uoluntas creatæ uolet illum elicere, aut ad alium, prout uolet: ita ut Deus decreto illo accommodet & subordinet quodammodò habitualiter omnipotentiam suam uoluntati creatæ, ut possit illi uti ad operandum, quemadmodum uteretur habitui, aut non uti, si uelit. Et hic modus non repugnat libertati creatæ uoluntatis. Contra quem nihil noui obijcit Auctor iste, nisi quod ait in fine numeri summam quandam imperfectionem fore in Deo, si ita fingeretur uoluntati creatæ subiectus ac subordinatus, ut ea posset physice illo uti, uelut habitu aut instrumento in potestate illius posito. Cui respondeo magnam quidem fore imperfectionem, si Deus necessariò, & est, non liberè, sed naturali necessitate ex parte sui, esset ita subordinatus uoluntati creatæ: tunc autem, si ex libera & sua dispositione suæ prouidentie, quæ uult creatis uoluntates habere liberum dominium suarum operatio-

num, & causis secundis, tam liberis, quam necessarijs, se accommodare, unicuique iuxta propriam naturam & conditionem.

SECTIO XII.

Refutantur effugia eiusdem Auctoris, & responsiones ad argumenta ipsi proposita.

Omissis ijs quæ dicit toto cap. 15. quæ partim ex Durando, partim ex ipso met supra retulimus ac refutauimus. Omis-
115.
Supra, sect.
2. num. 8.
& sequen-
tibus.

sis item ijs quæ responderet subisdam argumentis ab alijs sibi propositis, examina-
bo solum ea quibus vim argumentorum à me antea propositorum eludere conatur cap. 16. & sequentibus, quæ ad hanc hanc disputationis.
Ac primò, effugia quæ Scripturæ & Patrum testimonij adhibet, partim citatò cap. 16. partim etiam cap. 2. num. 6. & sequentibus, præclusa fuerunt & refutata singillatim, cum testimonijs illis protulimus & expendimus sect. 2. Tantiùm addo in præsens, perperam ipsum abuti cap. illo 2. locis quibusdam D. Augustini, & Anselmi, affirmantibus Deum conuino operari conseruando res à se creatas, ut ait S. Augustin. lib. 4. de Genesi ad lit. cap. 12. & Deum ita naturas à se conditas administrare, ut eas sinat agere motus suos, ut ait idem S. Doctor epist. 146. ad Consentium, prope finem. Et Deum facere omnes actiones & omnes motus creaturarum, quia ipse facit eas, à quibus, & ex quibus, & per quas, & in quibus fiunt, & nulla res habet ullam potestatem uolendi aut faciendi, nisi ab eo dante: ut ait S. Anselm. in libro de concordia præscientiæ & prædestinationis, littera C. Et uerius dici ipsum facere id omne quod facit natura aut uoluntas, qui facit naturam & instrumentum (id est, facultatem) uolendi, cum affectionibus suis, sine quibus idem instrumentum nihil facit.

Perperam, inquam, abute his locis, ut ostendat, mentem horum Patrum fuisse, Deum non aliter concurrere cum causis secundis, quam femorè & mediatè, conseruando causas illas cum uirtute naturali & inclinatis ad operandum, quam ab initio illis dedit proximè uel remotè. Quasi uerò asserere unum, sit negare alium non impossibile, neque repugnans. Non repugnat autem Deum operari conseruando causas secundas, & simul cum illis immediatè concurrendo. Non repugnat etiam Deum sic illas administrare, ut sinat eas agere motus suos: & tamen ita se illis accommodare, ut concurrat cum uuaquaque, sicut ipsa postulat, ut motus suos exerceret. Nec denique repugnat actiones & motus creaturarum fieri à Deo, & dici ve-